

Jerzy Kułaczkowski

"Pedagogika i etyka : zarys etyki pedagogicznej", Janusz Homplewicz, Rzeszów 2009 : [recenzja]

Studia nad Rodziną 14/1-2 (26-27), 294-295

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Taka struktura publikacji, w której uwzględnia się najpierw aspekt teoretyczny analizowanego problemu, aby następnie sformułować praktyczne wskazania, jako sposób jego rozwiązania, jest szczególnie interesującą propozycją badawczą z metodologicznego punktu widzenia, ponieważ próbuje przyjąć z konkretną pomocą rodzinie w usprawnieniu jej działań wychowawczych.

ks. Jerzy Kułaczkowski

Janusz Homplewicz, Pedagogika i etyka. Zarys etyki pedagogicznej, Wydawnictwo Diecezji Rzeszowskiej, Rzeszów 2009, 476 s.

Każda działalność ludzka posiada swoją specyfikę z racji tego, że człowiek jest istotą posiadającą rozum i wolną wolę. Dlatego człowiek w swej działalności powinien zawsze uwzględniać zasady etyczne i nimi się kierować. Dotyczy to szczególnie tak ważnej dziedziny, jaką jest wychowanie, które odnosi się do rozwoju człowieka. Próba określenia zależności pomiędzy zasadami etycznymi i refleksją nad wychowaniem stała się treścią publikacji, której autorem jest J. Homplewicz.

Książka składa się z czterech części. Pierwsza z nich koncentruje się na teorii wartości wychowania. Chodzi o wskazanie wartości będących na usługach wychowania, w tym o określenie charakteru i struktury wartości, możliwości ich rozpoznawania, ustalenia tych wartości, które są obiektywne, a które są subiektywne, oraz powiązania ich z osobowością człowieka jako płaszczyzną, na której są one urzeczywistniane. W dalszej części, Autor odnosi się do przymierza, jakie powinno istnieć pomiędzy pedagogiką i etyką oraz usytuowania go w dziedzinie nauk humanistycznych. Pomocne w tym zadaniu będzie określenie celów i obowiązków wychowania, odrębnych powinności, jakie istnieją w pedagogice i etyce, rodzajów tych dyscyplin naukowych oraz zasad ogólnych tak zwanej etyki pedagogicznej.

Część druga publikacji odnosi się do zasad etycznych kierujących postępowaniem człowieka w wychowaniu, zwłaszcza kwalifikacji tego postępowania i związanej z tym oceny i odpowiedzialności za to postępowanie. Autor zwraca uwagę na ważność kształtowania osobowości poprzez wartości, określa zakres i poziomy tego procesu, jak również alternatywy wartości. Wskazuje na horyzonty przekazu wartości, rozumiejąc wychowanie jako strategię ich przekazu. Podkreśla też ważność metodyki wychowawczego przekazu wartości, sposobu ich rozumienia i akceptacji, możliwości i granic takiego przekazu, pozycji autonomii osoby ludzkiej wobec wartości, jak również trwałości

i transcendencji tego procesu. Ponadto Autor odnosi się do instrumentalizowania i zaniku wartości we współczesnym świecie.

Ponieważ wychowanie jest prowadzone w tak podstawowym środowisku wychowawczym, jakim jest rodzina, dlatego w części trzeciej publikacji, Autor analizuje przekaz wartości w rodzinie. Określa On społeczne obszary realizacji aksjologii wychowania oraz zasady i kryteria więzi międzyludzkich. Wskazuje na fundamenty rodziny, których podstawą są zasady etyczne i wspólnotowy charakter rodziny. W przekazie wartości przez rodzinę pomocne jest bogactwo form życia rodzinnego oraz stabilizacja, jaka ma miejsce w tym środowisku. W części tej nawiązuje też do etyki pedagogicznej realizowanej przez szkołę i inne zakłady wychowawcze, akcentując znaczenie dojrzałości i samorealizacji.

Część czwarta stanowi przegląd różnych ujęć związków etyki i pedagogiki, ze zwróceniem uwagi na normatywizm i relatywizm. Całość dzieła można ocenić jako cenną próbę zmierzającą do określenia możliwości zbudowania syntezy pomiędzy etyką i pedagogiką, co raczej rzadko występuje we współczesnych publikacjach naukowych.

ks. Jerzy Kułaczkowski